

JAN PALAŠČÁK

AMPER MARKET

Trhy s elektřinou a morální hazard

Jan Palaščák

Ceny ropy, uhlí, zemního plynu i elektřiny se na sklonku minulé zimy odrazily ode dna (v případě elektřiny to bylo 20 eur/MWh na německé burze) a scénář poklesu ceny silové elektřiny až se zdál být odvrácen nebo oddálen. Po klidném až uspávajícím vývoji o prázdninách začaly ceny elektřiny na burzách v Lipsku a v Praze stoupat k hodnotě 30 eur a překvapení nastalo v říjnu, kdy ceny vyskočily až k hodnotám okolo 35 eur. Příčina je tentokrát jednoznačná, je to dramatický růst spotových cen ve Francii na úroveň přesahující i 200 eur za megawatthodinu, tedy hodnotu, kdy lze zvažovat nasazení dieselagregátů.

Současně s očekávanou chladnou zimou táhnou současné ceny denních trhů nahoru i ceny na prosinec, první kvartál a příští rok v celé střední Evropě. Nejsem odborník na jaderné technologie a konspirace patří do hospody nebo na sociální sítě, nebudu tedy hodnotit rozsah, načasování a hlavně odůvodněnost odstávek jaderných elektráren ve Francii. Zaujal mne dílčí fenomén schématu „ARENH“, který oficiálně jako jednu z příčin růstu cen uvádí a chce eliminovat francouzský regulátor – opce ostatních účastníků francouzského trhu nakupovat část produkce jaderných elektráren od dominantní společnosti EDF za garantovanou cenu 42 eur/MWh. Abstrahuji stále od ostatních faktorů, ale zdá se, že firmy obdařené touto opcí mají silnou motivaci najít dostatečnou tržní sílu a posunout ceny na co nejvyšší úroveň a obratem realizovat cenovou arbitráž.

V guláši dotací, regulací a ostrůvků tvrdého tržního prostředí v elektroenergetice považují tento typ vytvořeného morálního hazardu za velice nebezpečný. Doufejme, že evropští i čeští tvůrci tržního designu budou na tento problém myslet, až budou na stole kapacitní platby nebo jiná schémata podpory pro nové elektrárny, od obnovitelných zdrojů až po jaderné elektrárny.

I již existující český problém podpory obnovitelných zdrojů skýtá možnosti drobného pokroku v mezích zákona. Předně je třeba odmítnout občas se vyskytující úvahy, že by již vyplacená podpora OZE byla podrobena přezkumu systémem zvyhodňujícím provozovatele s nejvyššími náklady a nejnižší efektivitou zdrojů.

Další podporu nových obnovitelných zdrojů (aktuálně mají nárok voda, vítr a bioplyn) by bylo možné soutěžit jako v Německu formou aukcí na minimální požadované výkupní ceny. Obdobný princip tendru lze prakticky ihned uplatnit a vyzkoušet na výběru obchodníků s elektřinou, kteří zobchodují elektřinu z tzv. povinného výkupu u stávajících OZE (to se týká zejména fotovoltaiky) za co nejnižší platbu státu na odchylku, informační systémy a administrativní výdaje, což stát a spotřebitele elektřiny nyní ročně stojí zhruba půl miliardy korun. Tato opatření neušetří vyplacené desítky miliard korun, i tak se ale uspoří nemalé finanční prostředky a sníží se morální hazard na straně příjemců podpory a regulovaných cen. ■

**„SPOTŘEBITELÉ UŠETŘÍ,
POKUD SE PODPORA
OZE BUDE SOUTĚŽIT
V AUKCÍCH.“**

JP

- Jan Palaščík vystudoval hospodářskou politiku na Masarykově univerzitě v Brně.
- První pracovní zkušenosti získal v GE Money Bank v pozici manažera pro sektor zelených energií.
- V letech 2009 a 2010 se podílel na výstavbě solárních elektráren.
- Dnes spoluvlastní firmy Preference Energy a Daylon.
- Společnost Amper Market založil v červnu 2011 a nyní v ní zastává funkci předsedy představenstva.

AMPER MARKET

- Firma se zaměřuje na prodej elektřiny vykoupené od provozovatelů solárních elektráren a jiných „zelených“ zdrojů.
- V loňském roce dosáhla na trhu s elektřinou podílu 1,7 procenta.
- Tržby se loni zvýšily o 70 procent na 2,8 miliardy korun, čistý zisk byl 11,8 milionu.
- Amper Market patří spolu se čtyřmi sesterskými podniky pod Amper Holding, ve kterém má většinový podíl Jan Palaščík.